

Innspill til revidert langtidsplan for forskning og høyere utdanning

HelseOmsorg21-rådet har utarbeidet et innspill til den reviderte langtidsplanen som spesielt fremhever at helse bør synliggjøres og få en større prioritet i den reviderte langtidsplanen.

PUBLISERT 16. SEP. 2021 | OPPDATERT 23. APR. 2024

Regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning skal sette kursen for politikkutviklingen og investeringene i forskning og høyere utdanning. Planen er et av de viktigste strategiske virkemidlene i kunnskapspolitikken. Planen revideres hvert fjerde år for å ta hensyn til politiske og samfunnsmessige endringer. Neste plan skal legges fram i oktober 2022. HelseOmsorg21-rådet har gitt følgende innspill i saken.

Den gjeldende langtidsplanen har tre mål:

- Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne
- Møte store samfunnsutfordringer
- Utvikle fagmiljøer av fremragende kvalitet

HelseOmsorg21-rådet støtter de tre overordnede målene. Når det gjelder langtidsplanens prioriteringer, mener Rådet at de store utfordringene på helseområdet, med tilhørende muligheter, tilsier at **helse bør få en større prioritet i den reviderte langtidsplanen**. Rådets hovedanbefaling til den reviderte langtidsplanen for forskning og høyere utdanning er derfor:

- Helse innføres som eget tema på linje med Hav og Klima, miljø og miljøvennlig energi

Rådets øvrige anbefalinger og innspill til revidert langtidsplan er både knyttet til de langsiktige prioriteringene i den reviderte langtidsplanen og til hindringer i det norske kunnskapssystemet som kan svekke måloppnåelsen for planen. HelseOmsorg21-rådet har følgende anbefalinger til områder med behov for definerte opptappingsplaner:

- Planen bør **legge til rette for et reelt kunnskapsløft for kommunene**. Tiltak for å iverksette og videreutvikle Kommunenes strategiske forskningsorgan (KSF) må prioriteres. Rådet mener at KD må ta et tydeligere ansvar for forskningen i kommunal sektor, noe som innebærer et finansieringsansvar for en forskningsinfrastruktur. Det må også utformes en opptappingsplan med midler til åpen konkurranse av forskning og innovasjon i primærhelsetjenestene og det brede folkehelsearbeidet. Virkemidlene som etableres må være store nok til å fremme samarbeid mellom næringsliv, offentlig sektor og forskningsmiljøer.
- Planen bør **følge opp Regjeringens visjon i Handlingsplanen for kliniske studier om at kliniske studier skal være en integrert del av helse- og omsorgstjenesten**. Her er det behov for en opptappingsplan for å igangsette tiltak for flere kliniske studier i alle delene av helsetjenesten.

HelseOmsorg21-rådet har følgende øvrige anbefalinger:

- Planen må **bidra til å styrke kvaliteten i norske forsknings- og utviklingsmiljøer** gjennom målrettet innsats, infrastrukturinvesteringer og internasjonalisering. Det må sikres en god balanse mellom finansiering av grunnleggende forskning, translasjonsforskning og anvendt forskning, som innenfor helseforskning er gjensidig avhengig av hverandre.
- Planen bør **legge til rette for at forskningsinnsatsen på helsefeltet blir sett i sammenheng på tvers av sektorer og mellom stat og kommune**. Det er behov for å utvikle tydeligere og mer koordinerte styringssignaler fra departementene, for å sikre sammenhenger mellom behov, kvalitet og innsats og for styrke samspillet i helsesektoren og mellom helsesektoren og andre sektorer.

- Planen må **sikre at forskningsmidler tilkommer hele bredden av aktører i helsesektoren** slik at vi får utviklet ny kunnskap og teknologi på tvers av aktører og målrettet innsatsen mot kvalitet og helsesektorens og samfunnets behov. Forskningsmidler innenfor helse kanaliseres i hovedsak gjennom helseforetakene, men en større andel av midlene bør brukes til målrettede og langsiktige tiltak der offentlig sektor, næringsliv, forskningsorganisasjoner og frivillig sektor også har tilgang.
- Planen bør ha **tiltak for å bygge kunnskap om forebygging av sykdom og uhelse**. Folkehelsearbeidet må styrkes gjennom systematisk utvikling av ny kunnskap, innovasjon og teknologi. Planen bør prioritere mer forskning om sykdommer som medfører stor sykdomsbyrde i befolkningen og som medfører store helsetap, nedsatt livskvalitet og redusert deltagelse i samfunnet.
- Planen bør **legge til rette for mer pasient- og innbyggerinvolvering i forskning og innovasjon**.
- Planen bør ha **tiltak for oppbygging av kompetanse og en kunnskapsbase for teknologi og digitalisering i helsetjenesten**.
- Planen bør **prioritere økt kunnskap om effekter av innføring av teknologi og digitalisering i helsetjenesten og hos brukerne** og bidra til at Norge blir et foregangsland for digitaliserte helse- og omsorgstjenester.
- Planen bør **forsterke det gode arbeidet som alt er gjort med helsedata** og bidra til at det norske fortrinnet som helsedata er, blir bedre utnyttet i forskning, innovasjon og verdiskaping.
- Planen bør **beskrive tiltak for å redusere juridiske problemstillinger som tilgang til og deling av helsedata på tvers av landegrenser**.
- Planen bør **vektlegge sektorovergripende tenkning og samarbeid mellom offentlige og private aktører** for å styrke økosystemet for behovsdreven FoU- og innovasjon, hjemmemarkedet og en innovativ helsenæring.
- Planen må ha **tydelige tiltak og virkemidler for at helsenæringen sikres tilgang til infrastruktur, testarenaer, ressurser og kompetanse av høy kvalitet** for å bidra til økt kommersialisering og industrialisering.
- Planen må ha **tydelige prioriteringer av hvilken kunnskap i utdanningene som har betydning for utvikling av en bærekraftig helsetjeneste**. Utdanningene må ha økt vekt på interdisiplinært og tverrfaglig samarbeid, deling av læringsressurser, utvikling av digital kompetanse og kunnskap om hvordan de kan legge til rette for økt helsekompetanse i befolkningen.
- Planen bør **prioritere tiltak som legger til rette for gode og fleksible utdanningsløp** som gjør det mulig å tilpasse seg endringene i samfunnet og som bidrar til utdanning av robuste, kunnskapsrike og fleksible kandidater/yrkesaktive som forblir i tjenesten

[Les alle Rådets innspill i brevet til Kunnskapsdepartementet her](#)

[Her finner du høringsbrev og andre høringssvar](#)

dette dokumentet ble skrevet ut.